

Sestra AGNESKA (Magdalena) ŽUMAN

Rođena: 20. srpnja 1937.

Prvi zavjeti: 10. listopada 1961.

Umrila: 24. travnja 2019.

U svetoj Vazmenoj osmini Gospodin je u 18,10 sati pozvao k sebi svoju vjernu zaručnicu, sestru Agnesku. Istoga dana bila je sa sestrama na svetoj misi i primila svetu Pričest. Nismo očekivali tako brz njezin odlazak, ali Gospodin ju je sigurno našao spremnu i vjerujemo da je sretno stupila na mjesto koje je od vijeka za nju pripravljeno.

Sestra Agneska rođena je 20. srpnja 1937. godine u Šafarskom kao deveto dijete od oca Jozefa i majke Agneze rođ. Hrastić. Dobri i pobožni roditelji imali su šesnaestero djece, jedanaest kćeri i pet sinova. Dvije su djevojčice kao malene umrle. Sestra je Agneska krštena u župnoj crkvi i dobila je ime Magdalena.

Osnovnu školu polazila je u Razkrižju, a onda je nastavila i završila četiri razreda gimnazije. Kada joj je bilo četrnaest godina, umro joj je tata. Bio je to težak udarac za ovu brojnu obitelj. Majka je s puno pouzdanja u Božju providnost nastavila odgajati svoju djecu u pravom kršćanskom duhu. U obitelji se redovito molilo i pohađalo svetu misu nedjeljom i blagdanima. Imala je dobru i pobožnu baku, koja je djeci rado govorila o Isusovu životu i o životu svetaca. Jedna njezina starija sestra, naša sestra Tavinina, prva je otišla u samostan. I Magdalenu je privlačio taj način života. Kada je rekla majci da želi i ona poći za Isusom i posvetiti svoj život Bogu živeći u samostanu, majka je, kao dobra vjernica, pristala. Iz te prave kršćanske obitelji potječe i naša sestra Amelija, a u široj obitelji bilo je više duhovnih zvanja.

U samostan je došla 2. srpnja 1956. godine. Brzo se priviknula na samostanski način života. Za vrijeme kandidature jedno je vrijeme bila u Đakovu, a onda u Zagrebu, na Šalati. Tamo je radila u dječjoj bolnici, njegujući malene bolesnike. Nakon nekoliko mjeseci prešla je u Dječju bolnicu u Klaićevoj ulici, kod još manje djece. U Zagrebu je ostala oko sedam mjeseci. Slijedilo je novo mjesto njezina djelovanja, a to je bio Pakrac. Tu je godinu dana radila u bolničkom laboratoriju. Zatim je, nakon kraćeg boravka u Đakovu, na nekoliko mjeseci otišla u Srijemsku Mitrovicu. Ondje je radila u laboratoriju i istovremeno polazila bolničarsku školu. Nakon završene škole, ostala je još raditi u laboratoriju sve dok nije bila pozvana na redovničku formaciju u postulat. Tijekom vremena pripreve za redovnički život, radila je u dijelu vrta određenom za cvijetnjak. Radovala se ulasku u novicijat, kada je kao simbol novoga života dobila i novo ime: sestra Agneska.

Odmah nakon Prvih sv. zavjeta, 1961. godine, poslana je u Prištinu i kao laborantica radila je u prištinskoj bolnici sedam godina. Bio je to nezapažen, ali veoma važan i odgovoran posao. Sestra Agneska vršila ga je tiho i nenametljivo, s puno ljubavi i takta. Iz Prištine je 1968. godine premještena u Zagreb, na Rebro. Radila je u laboratoriju Klinike za plućne bolesti i tuberkulozu na Jordanovcu. Na ovom je radnom mjestu ostala sve do umirovljenja 1996. godine. Punih 28 godina sestra je Agneska savjesno i požrtvovno vršila svoju dužnost. Prema svima bila je uslužna i susretljiva.

Nakon umirovljenja premještena je u Marijin dom u Zagrebu gdje je s ljubavlju dvorila i njegovala bolesne sestre. Sve do Zlatnih zavjeta, koje je proslavila 2011. godine, bila je na toj službi. Voljela je svoje sestre i rado im je pomagala u njihovim potrebama. Imala je plemenito srce i budnim je okom zamjećivala potrebe drugih.

Kada je osjetila da joj je zdravlje oslabilo, zamolila je lakšu dužnost, ali je pritom uvijek bila spremna zamijeniti sestre u dvorbi. Dobru zajednicu doprinosila je najprije molitvom, a onda i radom prema svojim silama. Marljivo je čistila povrće i tako je pomagala sestrama u kuhinji. Kao i uvijek, tiha, marljiva i savjesna bila je spremna priskočiti tamo gdje je trebalo. Kao iskusna laborantica, rado je sestrama kontrolirala šećer u krvi. Uza sve svoje aktivnosti, dosta je vremena provodila u kapelici, moleći Božji blagoslov za sve što je činila.

Sestra Agneska bila je vrlo fina, tiha i draga sestra. Neprimjetno je prolazila ovom zemljom čineći svima samo dobro. Božjemu oku sigurno nije izmaknuo ni jedan njezin korak, ni jedan posao koji je tako tiho i skromno vršila cijeli svoj život.

Zahvalne smo Gospodinu za plodni život naše sestre Agneske i vjerujemo da već uživa u društvu nebesnika. Ti, draga sestro Agneska, moli za nas koji još putujemo prema vječnosti da ostanemo vjerne svetomu zvanju i moli Gospodina da nam pošalje nova duhovna zvanja.

Pokoj vječni tvojoj plemenitoj duši!

s. Paskala Križan

Sestra SILVERIJA, Katarina SADORSKI

Rođena 1. lipnja 1927.

Prvi zavjeti 26. travnja 1951.

Umrta 30. srpnja 2019.

U Svetom pismu čitamo i riječi proroka Izaije: "Misli moje nisu vaše misli i puti moji nisu vaši puti!" (Iz 55, 8) Bog za svakog čovjeka ima njegov vlastiti put i svakog On vodi. Našu sestru Silveriju pozvao je na ovozemaljski put preko njezinih roditelja koji su, sudjelujući s Božjom milošću, dali joj život 1. lipnja 1927. godine.

Rođena je u mjestu Trnjani, nedaleko od Slavenskoga Broda. Otac Petar bio je po zanimanju kolar i poljoprivrednik, a majka Marija rođ. Terepa vrijedna i marljiva domaćica. Osim Katicice podarili su život još jednomu sinu. Istoga dana, 1. lipnja, krstili su djevojčicu u župnoj crkvi sv. Marka, u kojoj je primila i sakramente Prve Pričesti 17. travnja 1936. i Potvrde 28. svibnja 1946. godine.

Trnjani su selo u kojem su u slozi živjeli katolici, katolici istočnoga obreda i pravoslavci. No, to nije nikomu predstavljalo problem. Roditelji su svoju djecu odgojili u pravoj vjeri, pobožnosti, poštenju i radinosti. Kako je otac bio kolar, učinio je suseljanima bezbroj usluga i pomagao im je na različite načine. Osobito je bio privržen župi i župniku te je i tu učinio puno usluga. Od njega je Katica baštinila vedrinu koja ju je nosila kroz život.

U selu je Katica završila četiri razreda osnovne škole koju je veoma revno i rado pohađala te se trsila biti prva u učenju. Kad bi dobila dobre ocjene, roditelji su je znali nagraditi lijepom knjigom, čemu se ona osobito veselila. Kao i svako dijete na selu, za vrijeme školskih praznika čuvala je stoku i tako bila na pomoć roditeljima, a pazila je i na mlađega brata.

Često je imala priliku susretati redovnice i u njoj se budila želja i pitanje bi li i ona mogla poći u samostan. Čini se da to nije baš bilo jednostavno i lako ostvariti jer je kao katolkinja istočnoga obreda trebala dobiti dopuštenje Biskupskoga ordinarijata - i iz Križevaca, i iz Đakova. Kad su te nejasnoće bile otklonjene, stupila je u samostan Milosrdnih sestara sv. križa u Đakovo 15. rujna 1947. godine. Svjedočanstvo za ulazak potpisao joj je Ćiril Kos, tadašnji upravitelj župe Trnjani, na što je ona bila veoma ponosna, a župnik je bio osobito rado viđen u njihovoj kući i bio je veliki prijatelj s njezinim ocem. Tijekom kandidature sestre poglavarice slale su Katicu na razna mjesta i povjeravale su joj razne poslove kako bi provjerile

stalnost njezina poziva. Tako je bila u Trnavi, Đakovu, Zagrebu, Lipiku. Svuda se pokazala veoma revnom i savjesnom u poslovima koje je obavljala - u kuhinji, vrtu, praonici, vinogradu.

Na oblačenju 25. ožujka 1950. godine dobiva ime sestra Silverija. Poslije Prvih sv. zavjeta, koje je položila 26. travnja 1951. godine, poslana je u Gorjane gdje tri godine obavlja različite poslove. Zatim odlazi u Donji Miholjac, pa na Sušak, a onda u Đakovo.

Već od početka redovničkoga života Bog je sestru Silveriju poveo svojim putem, putem križa. Zdravlje joj je bilo slabo te je već 1959. godine došla u Zagreb, na Vrhovac, gdje je 13 godina obavljala najrazličitije poslove - brinula se za goste, radila u kuhinji, vrtu, praonici. Uvijek su to bili poslovi koji su bili povezani s puno žrtve i samozataje. Sestra Silverija uvijek ih je veselo i zauzeto obavljala. Godine 1972. prešla je u zajednicu Marijin dom. Odatle je, kada je poslušnost zvala, uvijek rado odlazila na različita mjesta ispomagati sestrama. Tu je prolazila školu trpljenja i bolesti. Svake je godine odlazila u kupke u Lipik i tako je uspijevala i dalje strpljivo nositi križ bolesti i podnositi boli.

Kako je cijeli život bila "sprijateljena" s bolešću, tako je dane starosti nosila strpljivo i predano u volju Božju, prikazujući svoje patnje na različite nakane, osobito za potrebe Provincije, sestara poglavarica i Domovine.

Uvijek se veselila posjetima sestara, zanimala se za njihove potrebe, a nije zaboravljala ni preporuke mnogih bolesnika, kao i druge nakane. Dok je mogla, hodočastila je Majci Božjoj na Kamenita vrata i na grob blaženoga kardinala Stepinca, u zagrebačku katedralu. Od tih je pohoda živjela i lakše je nosila svoje životne tegobe. Bila je za nju velika žrtva kad više nije mogla hodočastiti na svoja omiljena mjesta. To je nadoknađivala slušanjem programa Radio Marije.

I posljednjih dana njezina mukotrpnog života Gospodin joj je pokazao svoju brigu i ljubav. Iako se posljednjih godina kretala pomoću hodalice, trudila se što manje biti na teret drugima.

Nekoliko dana prije prijelaza u vječnost, zbog opće klonulosti, anemije i visoke temperature, morala je u bolnicu. Prevezli su je u bolnicu na Sv. Duh. Nakon bolničke obrade i primljene doze transfuzije, izgledalo je kako se malo oporavila. Čeznula je za dolaskom u provincijalnu kuću, ali Gospodin je drugačije odredio. Našao ju je spremnu da pođe u Njegovu kuću.

Draga sestro Silverija, hvala ti za sav rad, žrtvu, molitvu i trpljenje koje si, poput blažene sestre Zdenke, prikazivala na mnogo nakana. Njoj si se utjecala u svojim potrebama i ona je došla po tebe na svoj blagdan!

Zajedno s njom i sa svim našim sestrama izmoli nam novih zvanja. Počivaj u miru!

s. M. Estera Radičević

S. TEREZIJA ANA, Ankica ČULJAK

Rođena 18. listopada 1950.

Prvi zavjeti 14. rujna 1975.

Umrta 11. svibnja 2019.

Kad se u našoj zajednici primicao kraju dan slavlja doživotnih zavjeta triju sestara, približio se početak vječnoga zaručnickog slavlja naše drage sestre Terezije Ane. Upravo u časovima njezine agonije našao se, neočekivano, u blizini svećenik, koji je ušao k umirućoj i ispratio ju je svojom molitvom i blagoslovom za sretan put, što je ona u punoj svijesti pratila. Bila je subota, uoči nedjelje Dobroga Pastira, kad je u 18,40 minuta zamijenila zajednicu svojih sestara s njegovim Vječnim stadom.

Evo njezina zemaljskog puta.

Iločki franjevci prihvatili su u vrijeme poslije Drugoga svjetskog rata mnoge migracijske obitelji iz Dalmacije i Hercegovine, obitelji koje su egzistenciju tražile na plodnim srijemskim poljima. Mladi bračni par Mirka i Milice rođ. Paponja naselio se u predgrađe Iloka – Skandalu, gdje im se 18. listopada 1950. godine rodila djevojčica i na krštenju, 22. listopada iste godine, u župnoj crkvi sv. Ivana Kapistrana, dobila ime Ankica. Odrastala je Ankica uz mlađega brata, polazila je školu i vjeronauk te je u drugom razredu primila Prvu svetu Pričest. Više razrede osnovne škole polazila je u Iloku i tu je uočila Milosrdne sestre sv. Križa. „Biti časna sestra moglo bi biti moje zvanje“, razmišljala je u susretu s njima. Budući da nikomu o svojim željama nije ništa govorila, mogla je poslije osmoga razreda osnovne škole lako nastaviti s izučavanjem zanata u Školi učenika u privredi i upisala se u prvi razred za struku krojača. „Osjećala sam u sebi poziv na redovnički život, ali sam voljela i obiteljski život“, zabilježiti će u svojem Životopisu. Snažan poticaj na promjenu života uslijedio je nakon jedne propovijedi o zvanju, kada je *shvatila da se dragom Bogu ne smije ništa odbiti*. Nakon prvoga razreda srednje škole izrekla je svoju želju župniku. On je predložio da završi započeto pa da se onda prijavi. Nakon što je saznao njezinu želju da pođe u benediktinski samostan, župnik joj je predložio samostan u Đakovu, gdje je primljena nakon završene zanatske škole, u srpnju 1969. godine. „Budući da sam čula da u samostanu ima raznih neugodnosti i teškoća, išla sam ipak samo zato jer to Isus od mene hoće“, zapisala je. Kao kandidatice radila je s jednom starijom sestrom koja joj je povjerala svoj težak, ali blagoslovljen put zvanja. Taj joj je primjer bio podrška u svladavanju prvih teškoća života u samostanu, a molitva utemeljiteljici Družbe, sada blaženoj majci M. Tereziji, vodila ju je kroz sve teškoće. U novicijat ulazi 1974. godine i dobiva redovničko ime sestra Tereziya Ana te polaže Prve zavjete 1975. godine.

Svoju posvetu Bogu ostvarivala je služenjem uz šivaći stroj, najprije u paramentu provincijalne kuće. To ju je radovalo, jer je znala da će njezin rad biti *izravno u službi službenika oltara*, kako ga je shvaćala. Nakon dvije godine pošla je na župu u Indiju, gdje je preuzela dužnost sakristanke. No, velika krojačnica i šivaonica Bogoslovnoga sjemeništa u Đakovu trebala je zamjenu za bolesnu sestru švelju i poglavari su prepoznali u sestri Tereziji Ani spremnost za tešku dužnost šivanja bogoslovskih i svećeničkih reverendi. Ona je uložila sve svoje sile i znanje kako bi bogoslovi bili „dolično odjeveni“. Budući da se razboljela, premještena je u samostansku šivaonicu gdje je, unatoč slabu zdravlju, bila na usluzi sestrama. Uz potrebne lijekove, koje je morala potom uzimati cijeli život, radila je i kada se pojavila teška, neizlječiva bolest. I to je primila puna vjere da „Bog vodi svaki život“. Sestre, koje su uz nju radile u šivaonici, svjedoče da nije puno govorila, ali je puno radila. Bila je spretna u prilagođavanju odjeće sestrama, što je zahtijevalo veliku strpljivost i nemalenu žrtvu. Nije nikad odbila uslugu, zbog koje je ponekad morala prekinuti prije započeti posao. Tako su sestre bez straha mogle pokucati na vrata šivaonice u svako doba. Za nju se zaista može reći da je voljela svoje zvanje i da je voljela sestre te je nastojala udovoljiti njihovim potrebama. Bila je odrješita i uporna, kako u svom poslu i u odnosu prema drugima, tako i prema Bogu. Kako je njezin posao zahtijevao sabranost, *nije puno govorila za vrijeme rada, a rijetko je govorila o drugima*, svjedoči o njoj njezina bliža suradnica. Vjerna preuzetim obvezama, isto je tako bila osoba molitve i vjere. Posebno je rado čitala Sveto pismo i vrlo prikladno ga znala primijeniti u životu, te na tu temu razgovarati sa sestrama. Iz toga je proizlazio i njezin stav: „Što su poglavari rekli, to se mora izvršiti.“ Tako je nastojala živjeti u poslušnosti u kojoj je podnosila i svoju tešku bolest, u trajnoj nadi da će ju nadvladati. Cijeloga se života trudila biti redovnica – obdržavati red u molitvi, radu, odmoru i u zajedništvu sa sestrama.

Na pojavak njezine bolesti možda je utjecao i bolni rastanak od roditelja koji su, nakon što im je jedini sin prebjegao u Australiju i nije se više smio vratiti, odlučili ostaviti Domovinu i poći za njim. Nedostajala joj je blizina majke, koja joj je bila od malena uzor vjere i radinosti. Sestra Terezija Ana smjela ih je posjećivati, u redovitim razmacima, u dalekoj Australiji. Kad je 2013. godine već bila priredila sve dokumente za putovanje već staroj majci, udovici, stala joj je na put teška dijagnoza zbog koje je morala odgoditi to putovanje, u nadi da će sretno proći predviđeno liječenje. Nakon oporavka, ostvarila je svoj „posjet zavičaju“, odnosno Australiji, i sretno se vratila u Domovinu.

U zadnjim stadijima bolesti, čim bi se malo oporavila, već bi s bolesničkoga kata otišla u šivaonicu da „dovrši što je sestrama obećala“, i uvijek se iznova nadala potpunom oporavku. U toj je nadi trpjela patnje posljednjih dana, iščekujući još jedan redoviti posjet starici majci u Australiji. „Moram još vidjeti majku ove godine“, prešla je preko usana njezina želja, koja se nije ispunila. „Vidjet ćete ju“, odgovorila joj je susestra, misleći na pogled iz vječnosti, shvaćajući njezino zdravstveno stanje.

Draga naša sestro Terezijo Ana, u ovom času oproštaja s tobom zahvaljujemo ti što si bila s nama i naša, za sve što si za nas radila, za molitve i žrtve koje su resile tvoj život među nama. Vjerujemo da si na ramenima Dobroga Pastira ušla u Isusovo stado te sada *na poljanama zelenim uživaš odmor* koji ti je pripremio Gospodin za svu vječnost.

A Gospodin će biti prava utjeha i tvojoj dragoj majci.

Pokoj vječni daruj joj, Gospodine!

s. M. Blaženka Perković

Sestra MAJA, Sofija MIKIĆ

Rođena 29. lipnja 1944.

Prvi zavjeti 13. svibnja 1969.

Umrula 31. srpnja 2019.

Nakon svečanoga obilježavanja zlatnoga redovničkog jubileja 22. lipnja ove godine, u Đakovu, ostala je sestra Maja u provincijalnoj kući kako bi prikupila snagu za svoje redovite dužnosti u Zagrebu, u zajednici bolesnih sestara. Zahvalna i radosna, pozdravila se sa sestrama u Đakovu prije svojega povratka u Zagreb 22. srpnja. Navečer toga dana bila je posebno radosna među sestrama. Tijekom noći, odnosno u jutarnjim satima, doživjela teški moždani udar. Prevezena je u Kliničku bolnicu *Sveti Duh* u Zagrebu. U ovoj je bolnici dočekala i svoj prelazak u vječnost 31. srpnja u 23 sata. Njezin plemeniti lik ne ćemo više susretati na ovom svijetu i ne ćemo više ovdje uživati u njezinu blagom osmjehu i dobroti, ali se nadamo susretu sa sestrom Majom u vječnosti.

Njezin životni put nimalo nije bio lagan. Rođena je 29. lipnja 1944. godine u Vidovicama, BiH, od kršćanskih roditelja Ilije Mikić i Jele rođene Župarić. Krštena je istoga dana u Župi sv. Vida i dobila ime Sofija. Roditelji su imali četvero djece. Dva su starija sina umrla, ostale su samo Sofija i njezina starija sestra. Kada se Sofija rodila, tata je bio na frontu. Pismom su ga obavijestili o njezinu rođenju. Nažalost, oca nikada nije vidjela jer se sa fronta nije vratio, niti su što čuli o njemu. Iako je rodbina bila dobra prema majci, njoj i sestri, tijekom njezina djetinjstva vukla se tiha bol što nije upoznala oca.

Godina 1950. bila je za nju upečatljiva. Župnikovim dopuštenjem smjela je u šestoj godini, zajedno sa svojom starijom sestrom, pristupiti Prvoj sv. Pričesti, a također primiti i svetu Krizmu. Ti dani su joj ostali u veoma lijepoj uspomeni.

U Vidovicama je završila šest razreda osnovne škole. Voljela je učiti. Bila je vedre naravi i za igru uvijek raspoložena. Majka je kćerke poučavala i odgajala da budu dobre i samilosne prema siromašnima, bolesnima i slabima. Često im je pripovijedala i o časnim sestrama. Divila se njihovoj požrtvovnosti i ljubavi prema Bogu i ljudima. Time je, i ne znajući, nje govala u njima veliko poštovanje prema redovnicama.

Kada je Sofija završila šesti razred, radila je s mamom i sa sestrom što god je trebalo. U svojem Životopisu spominje kako je osjećala neku bojažljivost prema budućnosti. Unutarnji glas milosti tiho ju je zvao i kao da ju je vukao da ostavi majku i sestru. Nije mogla to prihvatiti i trudila se taj glas nekako ušutkati. No, glas milosti bivao je sve jači. U srcu se borila. Otkrila je svoje stanje ispovjedniku. On joj je preporučio da puno moli za sretan izbor zvanja. Mama je zapazila da je nešto zabrinuta. Kada ju je upitala što joj je, Sofija joj se djetinjom iskrenošću povjerila. Zbog toga su se i majka, i sestra, i ostala rodbina rastužili. I Sofiji je bila teška pomisao na rastanak, ali glas Božji nije mogla ničim ugušiti. U toj svojoj neodlučnosti molila se Nebeskoj Majci. Bila je uvjerena da će joj molitva biti uslišana. I bilo je tako.

Godine 1960. javila se u samostan Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu. Trebala je pričekati godinu dana da bude primljena. Tijekom toga vremena mama ju je pokušavala odvratiti od odlaska u samostan. Sofija je, uza sve neprilike i majčine suze, ipak ostala kod svoje odluke i 1. kolovoza 1961. godine primljena je u đakovački samostan.

Kao kandidatice bila je na nekim dužnostima u kući, a nakon prvih pouka prionula je uz učenje i završila sedmi i osmi razred osnovne škole. Nakon toga poslana je u Zagreb, na Vrhovac, gdje je završila srednju medicinsku školu. Nakon toga je ostala još godinu dana raditi u Zagrebu, na Dječjoj klinici na Šalati.

Radovala se kada je bila pozvana u Đakovo da započne postulat 14. rujna 1967. godine. Vrijeme postulata brzo je prošlo i bila je svjesna da se nalazi pred godinom novicijata koja je od velike važnosti za njezin duhovni život. Molila je Majku Božju da joj pomogne da se u tom vremenu što bolje pripremi i izgradi čvrste temelje duhovnoga života. Da Gospa čvrsto stoji uza svoje duhovno dijete, dalo se naslutiti time što je na početku novicijata dobila redovničko ime sestra Maja.

Prve sv. zavjete položila je 13. svibnja 1969. godine i započela je svoj redovnički put. Vratila se u Zagreb na Šalatu gdje je ranije bila zaposlena. Na Dječjoj klinici provela je cijeli svoj radni vijek, od 1969. do 2004. godine, kada je dočekala mirovinu. Bila je vrsna medicinska sestra, kasnije, kao viša medicinska sestra, vodila je jedan od dječjih odjela.

I na Klinici i u redovničkoj zajednici ostavila je duboke tragove ljudske i kršćanske dobrote, duhovnosti, postojanosti, smirenosti, mudrosti i ljubavi. Mnogima je bila oslonac u kušnjama i znala je tješiti, hrabriti, pomoći u nošenju patnje. Iako ponekad okružena suprotnim stavovima i svjetonazorom, bila je uvijek jasna, postojana kao redovnica i kao stručna osoba, vrijedna poštovanja. S pravom je uživala velik ugled, a malim bolesnicima, napose njihovim zabrinutim roditeljima, bila je izvor sigurnosti i utjehe. Svojom prisutnošću i svojom smirenošću liječila je i ulijevala nadu.

Evo samo nekoliko izjava onih koji su s njom živjeli i radili:

- *Bila je nositeljica mira na radnom mjestu i u zajednici; osoba s kojom se moglo razgovarati, puna razumijevanja, znala je hrabriti; odlučno je branila dostojanstvo našega poziva.*
- *U teškim i konfliktnim situacijama znala je zauzeti jasan stav, uspostavljajući ravnotežu ljubavlju prema neistomišljenicima – tako je stekla poštovanje i neistomišljenika; bila je stručna u poslu, vjerna, ustrajna. Znala je kvalitetno vršiti i vodeće, i obične službe.*
- *Odlikovala ju je duboka humana crta koju je očuvala do kraja života, kako prema bolesnicima, rodbini, liječnicima i osoblju, tako i prema sestrama.*
- *Znala je osmisliti nepravde i gorčinu života koje je i sama doživljavala. Nadasve, znala je razveseljavati druge; jednostavna, skromna, dobrotorna. Jednom riječju: ostala je redovnica do kraja života.*

Nakon umirovljenja, od 2004. do 2006. godine, ostala je u Zagrebu, na Vrhovcu, u Marijinu domu, u dvorbi svojih bolesnih susestara. Godine 2006. premještena je u Đakovo na bolesnički kat, u Dom sv. Josipa. Tu je služila sestrama brinući se za njihovo liječenje i za ambulantu sve do 2018. godine, kada je opet poslana u Zagreb, u Marijin dom, gdje je završila svoje apostolsko djelovanje – uglavnom u službi bolesnicima.

Njezina finoća, taktičnost i uslužnost sigurno su mnogima olakšavale zdravstvene tegobe i lakše su podnosili svoju bolest. Gospodin ju je obdario dobrim i plemenitim srcem koje je znalo svakoga saslušati i, ako ne u svakom slučaju pomoći, onda uvijek iskreno ohrabriti. Ono što joj je majka u djetinjstvu savjetovala, da bude dobra i ima samilosti prema bolesnima, ona je to cijeli život vjerno vršila.

Zahvaljujemo Gospodinu za dobro i plemenito srce drage nam sestre Maje, srce puno mira i blagosti. Neka o njoj progovore i riječi koje je sama zapisala povodom svojega zlatnog jubileja i jubileja sestara „svojega novicijata“:

Izgarali nesebično 50 ste već godina

I životom dijelili ste Vi dobrotu Božjeg Sina.

Čestitamo Vama danas što ste tako mudri bili!

I svjetiljku duše svoje dobrim uljem napunili.

Kad Zaručnik jednog časa pred Vama se, sestro, javi

svjetiljku će zateć' punu vjere, nade i ljubavi.

Uvest će Vas Gospod tada u dvoranu vječnog Raja

željnom piru, spremna Sestro, nikad ne će biti kraja.

Uvjereni smo da se ovo i dogodilo u dvorani vječnoga Raja u času blage smrti sestre Maje. Neka joj nagrada za vjernost, ljubav, dobrotu, za svu patnju i bol, darovanu Raspetomu po Gospinim rukama, bude sam Gospodin u društvu svih svetih. Počivaj u miru Božjem, draga Sestro, i moli za nas koji smo još na putu...

s. M. Jacinta Mandura

Sestra MILEVA (Ivka) JAMAN

Rođena 17. studenoga 1945.

Prvi zavjeti 13. svibnja 1969.

Umrla 26. srpnja 2019.

Nakon duge i teške bolesti Gospodin je danas, u rano jutro, u 4 sata, pozvao k sebi svoju vjernu zaručnicu, našu dragu sestru Milevu. Ako je netko zaslužio poći u domovinu gdje prestaje svaka patnja i bol, vjerujemo da je to zaslužila naša draga i strpljiva sestra Mileva.

Sestra Mileva rođena je 17. studenoga 1945. godine u Banovcima, župa Vrbica, od oca Nikole i majke Mare rođene Raštegovac. Krštena je 19. studenoga iste godine u Semeljcima. U teškim poslijeratnim godinama, godinama oskudice, bijede i neimaštine, kada je sve ostalo pusto i prazno, a djeca bila još malena, njezini kršćanski roditelji čvrsto su se pouzdavali u Božju providnost. Na svijet su donijeli devetero djece, dvoje je umrlo u ranoj dobi. I tata i mama morali su teško raditi kako bi nešto stekli i prehranili brojnu obitelj. Ipak se dragi Bog pobrinuo i za dobar kršćanski odgoj njihove djece. Imali su u kući djeda i baku koji su djecu još od malena učili sklapati ruke i moliti se. Sestra Mileva nije zapamtila mnoge događaje iz djetinjstva, ali joj je dobro ostalo u sjećanju da su svaki dan imali zajedničku molitvu ujutro, u podne i navečer. Tata bi predmoljavao, a ostali su molili za njim. Navečer su molili i svetu kronicu koju je i ona predmolila jer je bio običaj da to čini jedno od djece.

Provodila je bezbrižno djetinjstvo, a onda su stigle školske brige. Tomu se nije baš mnogo veselila. Rodno mjesto Banovci bili su filijala župe Vrbica, tako da

vjeronauk nisu imali redovito. Ipak su se djeca uspjela pripremiti za Prvu svetu Pričest uz pomoć svojih ukućana, koji su na jednostavan način prenosili vjeru otaca na mlađe naraštaje.

U rodnom selu bila je samo četverogodišnja osnovna škola, tako da je ostala četiri razreda išla u školu u susjedno selo, u Semeljce, i tamo je završila osmi razred. Upisavši gimnaziju, stanovala je kod brata koji je živio u Đakovu. Časne sestre su joj predavale vjeronauk. Vidjevši sestre, započela je ozbiljnije razmišljati o pozivu. Posebno su je se dojmile sestre u katedrali i kandidatice za vrijeme svete mise. Vidjela je da iz njih odsjeva neka svježina i vedrina pogleda. Završivši drugi razred gimnazije, od jedne časne sestre dobila je knjigu pod naslovom „Gospodine, pokaži mi put“. Čim je i sam naslov knjige pročitala, bilo joj je jasno da ju Gospodin zove u svoju službu. Tako je odlučila poći u samostan. Ta je vijest jako obradovala njezine roditelje, a osobito majku koja je uvijek molila da joj bar jedno dijete Gospodin pozove u svoju službu. Zato je za svoje zvanje mogla zahvaliti dragomu Bogu i ustrajnoj molitvi svoje mame.

U samostan je stupila 20. lipnja 1963. godine. Kao kandidatice radila je u vrtu i u praonici rublja. Zatim je s nekoliko kandidatice pošla u Prištinu. Tamo je završila srednju medicinsku školu. Poslije se vratila u Đakovo i stupila u postulat. Radovala se ulasku u novicijat, u školu duhovne pripreve za budući redovnički život. S velikim pouzdanjem ušla je u novicijat u kojem je dobila ime sestra Mileva.

Prve svete zavjete položila je 13. svibnja 1969. godine. Odmah nakon toga dobila je radno mjesto u Zagrebu, na KBC-u Rebro, gdje je pune 34 godine radila kao medicinska sestra na Očnoj klinici, sve do 2003. godine. Suradnici s posla pamte ju kao marljivu, radosnu i strpljivu s pacijentima. U kolektivu je ostavila svijetli trag čovječnosti i Bogu posvećena života. Međutim, Gospodin ju je pohodio teškom bolešću i kao bolesnica prešla je u samostan na Vrhovcu, gdje je ostala do 2005. godine. Budući da je njezina bolest bila teška i neizlječiva, zamijenila je vrhovački samostan đakovačkim Domom sv. Josipa, gdje je bila sve do svojega prelaska u vječnu domovinu.

Sestra Mileva imala je 58 godina kada joj je ustanovljena teška neurološka bolest, multipla skleroza (MS). Zašto, samo je Gospodinu poznato. Bio je to pretežak križ, ali i velika milost. Sestra Mileva bila je hrabra u podnošenju svih teškoća, spremna na razgovor sa svima, stvarajući pozitivno ozračje. Na pitanje kako je, sa smiješkom bi, poput blažene sestre Zdenke, odgovorila: *Dobro*. To je mogla reći jer je bila povezana s Gospodinom. Bila je osoba vjere i pouzdanja. Sve je prihvaćala iz Božje ruke. Vjerujemo da je njezina dugogodišnja patnja izvor obilja blagoslova i milosti za našu Provinciju i za cijelu Crkvu. Ona je svoje patnje sjedinjivala s Isusovim. Po tome su one blagoslovljene i služe mnogima na spasenje.

Unatoč svojoj teškoj bolesti, Gospodin je dao te je ove godine sestra Mileva proslavila *Zlatni jubilej*, 50 godina vjernosti Kristu po svetim zavjetima. S puno pouzdanja vjerujemo da to zlato nastavlja slaviti sa svetima u nebu.

Draga naša sestro Mileva, zahvalni smo Gospodinu što si bila naša sestra. Duboko smo uvjereni da si sretno stigla na svoj cilj. Svojom dugogodišnjom patnjom i trpljenjem vjerujemo da si prošla svoje čistilište ovdje na zemlji i da si sada radosna i sretna u društvu svojega Zaručnika i svih svetaca. Moli se za nas, koji smo još na putu, da i mi sretno prispijemo u društvo nebesnika.

Pokoj vječni tvojoj plemenitoj duši!

s. Paskala Križan

Sestra VERONA, Dragica TURKOVIĆ

Rođena: 22. lipnja 1929.

Prvi zavjeti: 20. travnja 1950.

Umrta: 17. kolovoza 2019.

Svaka je subota posvećena dragoj Gospi, našoj Nebeskoj Majci, koju je sestra Verona od djetinjstva jako štovala. Tako je, u predvečerje dana Gospodnjega, u 21.35 sati, Gospodin pozvao k sebi svoju vjernu zaručnicu, dragu sestru Veronu.

Sestra Verona rođena je 22. lipnja 1929. godine, u Remetincu, od pobožnih roditelja, oca Petra i majke Roze rođ. Vukalović, kao šesto dijete svojih roditelja. Krštena je 23. lipnja 1929. god. u župnoj crkvi Kraljice Svete Krunice i dobila je ime Dragica.

U svojem Životopisu napisala je kako je već kao maleno dijete voljela promatrati prirodu Božju i divila se svemu stvorenomu. Više bi puta djeci u susjedstvu, kao i svojoj braći, pripovijedala o dragom Bogu koji je sve tako divno stvorio.

U sedmoj godini njezina života roditelji su je poslali baki, u isto selo, jer su bili siromašni. U devetoj godini pošla je u školu. U drugom razredu osnovne škole primila je Prvu sv. Pričest, što je njezinu dušu ispunilo velikom duhovnom radošću. Više je puta s bakom išla na proštenje u Varaždin, Majci Božjoj Škapularskoj. Kada bi stupila u crkvu, imala je osjećaj da je došla u nebo. Baku je jako voljela, kao i baka nju. Zimi bi baka, svake večeri, sjela kraj tople peći i učila ju moliti. U trećem razredu vratila se k roditeljima i tu je pomagala koliko je mogla, obavljajući obične kućne poslove.

Kada joj je bilo trinaest godina, preminuo joj je otac. To joj je bilo jako teško jer ga je jako voljela. I majci je bilo teško jer je ostala sama sa šestero djece, ali je s velikom vjerom i uz Božju pomoć uspijevala hraniti i odgajati svoju djecu. Svake večeri svi su zajedno molili svetu krunicu i ta im je molitva davala snagu za svagdašnje brige i teškoće.

Kao dijete nosila je Dragica u grad mlijeko časnim sestrama svetoga Vinka. Ugledavši ih prvi put, odmah je poželjela i sama poći u samostanom. Kada je to povjerila majci, ona joj je odgovorila da je još premlada i neka se moli da joj dragi Bog pomogne u životu. Ozbiljno je Dragica shvatila majčine riječi te se puno molila, posebice dragoj Gospi, i molitva joj bi uslišana. U osamnaestoj godini, 1. srpnja 1947. godine, stupila je u đakovački samostan. Molila je Gospodina da postane i ostane dobra časna sestra sve do zadnjega dana svojega života.

Završivši redovničku formaciju u postulatu i novicijatu, u kojem je dobila ime sestra Verona, Prve svete zavjete položila je 20. travnja 1950. godine. Odmah nakon zavjeta dobila je svoju prvu dužnost u Hercegovom, gdje je pet godine radila u praonici rublja i u vrtu.

Budući da je to bilo teško poratno vrijeme, vrijeme poslije Drugoga svjetskog rata, vrijeme kada su sestrama bile oduzete škole i zgrade te su one vrlo teško i oskudno živjele. Da se prehrane, prale su vojnicima rublje i tako su zarađivale za kruh svagdašnji. U ono vrijeme nije bilo perilica za rublje, nego se sve oko rublja obavljalo ručno. Ni vode nisu imale u kući, nego su je nosile iz franjevačkoga samostana. Sestra Verona sve te teškoće prihvaćala je i podnosila s ljubavlju i požrtvovno.

Iz Hercegovoga premještena je u Đakovo 1960. godine, u provincijalnu kuću, gdje je marljivo radila u vrtu, a potom je šest godina šivala jorgane. Iz Đakova poslana je u Slavonski Brod, u našu kuću. Tamo je također šivala jorgane do 1965. godine. Potom je jednu godinu radila u novicijatskoj šivaonici. U Zagreb, u samostan na Vrhovcu, odlazi 1966. godine gdje je, u samostanskoj crkvi, s puno ljubavi i brige, vršila službu sakristanke pune 42 godine. Uvijek je bila u blizini svojega Zaručnika i On joj je davao snagu da može marljivo i vjerno vršiti svoju dužnost.

Da bi što bolje obavljala tu službu, završila je tečaj za kićenje, koji je uspješno svladala. Rado je i lijepo cvjetnim aranžmanima ukrašavala crkvu. Svaki cvijet bio je raspjevan i uzdizao je duh Gospodinu. U kontaktu s ljudima, koji su dolazili u sakristiju, bila je ljubazna i strpljivo je slušala njihove životne poteškoće, a oni su joj s povjerenjem otvarali dušu. Sve njihove potrebe Gospodinu je predavala.

Uza sakristansku službu sestra Verona rado je posjećivala i obilazila stare i bolesne. Mnogima je svojom vedrinom i ljubavlju pomogla da lakše podnose svoje staračke tegobe. Nekoliko njih, koji nisu imali nikoga svoga da se za njih brine, uputila je k sestrama Misionarkama ljubavi, koje je osnovala sveta majka Terezija iz Kalkute.

Kada su joj sile oslabjele, predala je sakristansku službu mlađoj sestri, a ona je u istoj zajednici vodila brigu za pranje kuhinjskoga posuđa prije podne, a poslije podne boravila bi u molitvi pred Gospodinom. Iako je bila slabe tjelesne konstrukcije i nježna zdravlja, sestra Verona uvijek je bila vesela i nasmijana. Draga joj je bila duhovna pjesma *Kad se budemo gledali oči u oči...*, koja ju je upućivala na konačni susret *oči u oči* s Gospodinom. Od djetinjstva je bila raspjevana duša i kamo god je išla, rado je pjevala. Zdravlje ju je sve više napuštalo pa je prešla u zajednicu Marijina doma na Vrhovcu.

Cijeli život sestre Verone resila je krjepost zahvalnosti. Njezinu zahvalnost, uz riječi *Bog plati*, pratile su uvijek kao na molitvu sklopljene ruke.

Njezino je zdravstveno stanje zahtijevalo s vremenom veću njegu pa je krajem 2018. godine premještena u Dom sv. Josipa u Đakovo. Tu je također uočeno njezino strpljivo nošenje teškoća bolesti i starosti. Bila je bez posebnih zahtjeva i na svemu iskreno zahvalna.

Zahvaljujemo Gospodinu za našu dragu i dobru sestru Veronu. Vjerujemo da će svima ostati u lijepoj uspomeni kao jednostavna, skromna i zadovoljna sestra. U susretu s njom osjetila se duboka radost i sreća da je u samostanu kod svoje kuće. Tu radost nosila je sve do svojega prijelaza u vječnu radost. Vjerujemo da je sada, u društvu nebesnika, doživjela vječnu i neprolaznu sreću.

Hvala ti, draga sestro Verona, za tvoj dobar redovnički primjer, kojim si nam pokazala kako se do kraja može ustrajati u vjernosti Bogu danim svetim zavjetima. Moli se za nas da i mi ustrajemo na započetom putu. Počivaj u miru!

s. Paskala Križan

Sestra M. ANITA, Liza ZIMAJ

Rođena: 19. srpnja 1945.
Prvi zavjeti: 22. travnja 1972.
Umrła: 23. kolovoza 2019.

Našu dragu sestru M. Anitu pozvao je Gospodin u svoj nebeski dom upravo na dan kada se sjećamo njegove muke

i smrti. U trenutcima prijelaza u vječnost bila je okružena sestrama koje su je pratile svojom molitvom.

Sestra M. Anita rođena je u selu Ranoc-Peć, na Kosovu, u kršćanskoj obitelji, od oca Gjina i majke Tone rođene Përgjokaj. Krštena je 20. srpnja 1945. godine u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Zlokučanima, i dobila je ime Liza. Bilo ih je devetero djece, ona je bila četvrta po starini. Svoje djetinjstvo provela je s dragim roditeljima, braćom i sestrama. Roditelji su vjerski odgajali svoju djecu, ali nije mogla ići redovito na svetu misu jer je crkva bila daleko. Zbog toga je Prvu svetu Pričest primila u dvanaestoj godini, a svetu Potvrdu godinu dana kasnije.

Osnovnu školu završila je u Peći, a stanovala je kod strica. To je bilo bezbožno komunističko vrijeme, kada se javno ismijavalo one koji su živjeli po vjeri, pa je tako prolazila i Liza.

Iz Peći se vratila u rodno selo Ranoc. Počela je razmišljati o svojem budućem životu. Jednom je na ispovijedi rekla svećeniku da se želi posvetiti Bogu. Uputio ju je da pođe Milosrdnim sestrama sv. Križa, koje su djelovale u Đakovici. Kod sestara u Đakovici bila je dva tjedna, a onda je došla u Đakovo s molbom da bude primljena u kandidaturu. Dobila je potvrđan odgovor te je 12. lipnja 1966. godine stupila u đakovački samostan.

Na početku joj je bilo teško zbog nedovoljnog poznavanja hrvatskoga jezika, jer je kod kuće govorila samo albanski, ali se brzo snašla jer se trudila naučiti hrvatski jezik. U kandidaturi je najprije tri mjeseca bila u praonici rublja, a potom je pošla u Zagreb, gdje je dvije godine također pomagala u praonici rublja. Iz Zagreba je pošla u Donji Miholjac, gdje je kod jedne gospođe radila u slastičarnici te naučila pripravljati vrlo lijepe i ukusne slastice, koje je kasnije rado pripremala za sestre. Iz Miholja je bila pozvana u postulat, a potom je 1970. god ušla u novicijat i dobila ime sestra Marija Anita. Radovala se tomu razdoblju većega upoznavanja redovničkoga života, jedino je još uvijek imala malih poteškoća s hrvatskim jezikom. Prve sv. zavjete položila je 22. travnja 1972. godine.

Nakon Prvih svetih zavjeta dobila je dužnost kuharice u Lipiku. Tamo je dvije godine vrlo marljivo i ukusno kuhala za sestre. Iz Lipika je premještena u Đakovo, u provincijalnu kuću, gdje je ostala jednu godinu. Zatim je premještena u veliku kuhinju u Bogoslovno sjemenište i tu je djelovala pune 24 godine, najveći dio svojega redovničkog života. Pokazala je svoju ljubav prema poslu i prema onima za koje je pripremala obroke. Mnogi svećenici, kao i bogoslovi, rado su je susretali i cijenili njezin požrtvovni rad. Iz Sjemeništa pošla je u Osijek, u zajednicu sestara u Krbavskoj ulici, gdje je godinu dana požrtvovno i s ljubavlju kuhala za sestre. Nakon Osijeka bila je godinu dana u Slavonskom Brodu, u Franjevačkom samostanu. Životni put ju je potom odveo u rodni zavičaj, u Đakovicu, i tamo je tijekom 16 godina kuhala za sestre i franjevačku zajednicu. Uza svoju dužnost, ondje je obnašala i službu kućne poglavarice.

Životni put sestre M. Anite bio je obilježen uglavnom radom u kuhinji. Sestra M. Anita cijenila je svoje redovničko zvanje i nastojala je odgovoriti tomu uzvišenomu

pozivu. Revno je molila i plodove molitve unosila u svagdašnjicu. U svojim molitvama nije zaboravljala svoje rođene sestre i braću te domovinu iz koje je potekla. Bila je vrlo draga sestra, otvorena za pomoć i svi smo je rado imali u blizini.

Radeći tolike godine na teškoj dužnosti, u kuhinji, zdravlje joj je bilo narušeno. Kratko vrijeme bila je u Prištini, a 2017. godine došla je u Đakovo, u Dom svetog Josipa, na liječenje.

Zdravlje se postupno sve više pogoršavalo i sile su slabile. Gospodin joj je svojom snagom pomagao te je strpljivo podnosila svoju nemoć koja ju pripremila na konačni susret s Kristom.

Draga sestro M. Anita, odmaraj se u krilu Očevu i pomози nam da i mi sretno stignemo u luku Vječnosti. Hvala Ti za sve!

Izmoli sebi zamjenu među današnjim naraštajem. Neka mlade djevojke osjete ljepotu služenja iz ljubavi za Ljubav.

Počivala u miru Onoga koji te je k sebi pozvao!

s. Paskala Križan

Motra M. ANITA, Liza ZIMAJ

E lindur: 19. korrik 1945.

Kushtet e para: 22. prill 1972.

Vdiq: 23. gusht 2019.

Motrën tonë të dashur, m. Anita Zoti e thirri në shtëpinë e vet qiellore mu në ditën kur e kujtojmë mundimin dhe vdekjen e tij. Në momentet e kalimit në amshim ishte e rrethuar me motrat që e pëcjellnin me lutjet e veta. Motra M. Anita u lind në fshatin Ranoc-Pejë, në Kosovë, në familje të krishterë, nga ati Gjini dhe nëna Tone e lindur Përgjokaj. Është pagëzuar me 20. korrik të vitit 1945. në kishën e famullitare të shën Gjon Pagzuesit në Zlokuçan me emrin Lizë. Ishin nëntë fëmijë, ajo ishte e katërta me radhë. Fëmijërinë e vet e kaloi me prindërit e dashur, vëllezërit dhe motrat. Prindërit i edukuan në fe fëmijët e tyre, por Liza nuk mund të shkonte rregullisht në meshë, sepse kisha ishte largë. Për këtë arsye si dymbëdhjetë vjeçare e mori Kungimin e Parë, kurse një vit më vonë u krezmua.

Shkollën fillore e kreu në Pejë, e banoi te axha. Ishte kohë e pa Tenzonë komuniste, kur publikisht përqesheshin ata që jetonin sipas fesë, prandaj ashtu kalonte edhe Liza.

Prej Peje u kthye në vendlindje, në Ranoc. Filloi të mendoj për jetën e vet të mëtutjeshme. Një herë, në rrëfim i tha rrëfystarit se dëshiron t'i kushtohet Zotit. Ai e udhëzoi tu drejtohet Motrave të Mëshirshme të shën Kryqit, të cilat vepronin në Gjakovë. Qëndroi aty dy javë e mandej erdhi në Đakovo me kërkesën që të pranohet në kandidaturë. Mori përgjigjen pozitive dhe me 12. Qershor të vitit 1966. hyri në kuvend.

Në fillim ishte vështirë për shkak të mos njohjes së mjaftueshme të gjuhës kroate, sepse në shtëpi ka folur vetëm shqip, por shpejt u gjind, u mundua të mësoi gjuhën kroate. Në kandidaturë së pari punoi tre muaj në larjen e rrobave e mandej shkoi në Zagreb ku për dy vite gjithashtu ndihmoi në lajren e rrobave. Prej Zagrebit shkoi në Donji Miholjac, ku te një zonjë punoi në ambëltoare dhe mësoi të punoi ëmbëlsira shumë të shishme dhe të bukura, që më vonë me kënaqësi pregadiste për motrat. Prej Miholcit e thirrën për të filluar postullatin (kohë formimi rregulltarë), mandej në vitin 1970. hyri në noviciat ku mori emrin Maria Anita. Iu gëzua kësaj faze të njohjes më të thellë të jetës rregulltare, pos që kishte ende vështirësi të vogla me gjuhën kroate. Kushtet e Para i bëri me 22. prill të vitit 1972.

Pas Kushteve të Para pranoi detyrën e kuzhinjeres në Lipik. Atje me zell pregadiste ushqimin e shishëm për dy vite me radhë. Prej Lipikut u transferua në Đakovo, në shtëpinë provinciale, ku qëndroi një vit. Mandej u transferua në kuzhinën e madhe të teologjisë dhe këtu qëndroi për 24 vite, pjesën më të madhe të jetës së vet rregulltare. Tregoi dashuri ndaj punës dhe ndaj atyre për të cilët pregadiste shujtat! Shumë meshtarë, si dhe seminaristët, me gëzim e takonin dhe e vleronin lartë punën e saj vetflijuese. Prej Seminarit shkoi në Osijek, në bashkësinë e motrave, ku për një vit me vetfljijim dhe me dashuri pregaditi ushqimin për motra. Pas Osjekut ishte një vit në Slavonski Brod, në kuvendin Françeskan. Udhëtimi jetsor mandej e solli në vendlindje, në Gjakovë dhe atje gjatë 16 viteve pregaditi ushqimin për motrat dhe bashkësinë e vëllezërve françeskan. Krahas detyrës së vet, atje kreu edhe detyrën e eprores së shtëpisë.

Rruga jetësore e motrës Anita që e shënuar kryesisht me punën në kuzhinë. Motra M. Anita e ka çmuar jetën e vet rregulltare dhe është munduar ti përgjigjet kësaj thirrjeje të lartë. Me zell është lutur dhe frytet e lutjes i integronte në përditshmëri. Në lutjet e veta të përditshme nuk i harronte motrat dhe vëllezërit e vet nga gjaku dhe atëdheun prej nga kishte ardhur. Ishte motër shumë e dashur, e gatshme për të ndihmuar dhe të gjithë ndjeheshim mirë në pranishmërinë e sajë. Duke punuar në detyrë të rëndë kaq shumë vite, u dobsua me shëndet. Një kohë të shkurtër qëndroi në Prishtinë, kurse në vitin 2017. erdhi në Đakovo, në Shtëpinë shën Jozefi, në shërim.

Gjithnjë e më shumë dobshej me shëndet dhe fuqitë fizike u ligshtoheshin. Zoti i ndihmoi me fuqinë e vet dhe ajo me durim e jetoj këtë dogbsi fizike e cila e pregaditi për takimin përfundimtar me Krishtin.

E dashura motra M. Anita, pusho në krahrorin e Atit dhe na ndihmo që edhe ne lumnisht të arrijmë në limanin e Amshimit. Të falënderojmë për të gjitha! Lutu për që të gjendet nga gjeneratat e sotme ajo që do të zavendsoi ty! Vajzat e reja le të ndjejnë bukurinë e shërbimit nga dashuria për Dashuri.

Pusho në paqën e Atij që të thirri te vetja!

s. Paskala Križan

Sestra **KARMEN**, Ana **KOPASIĆ**

Rođena: 13. srpnja 1932.
Prvi zavjeti: 12. svibnja 1955.
Umrila: 17. listopada 2019.

U mjesecu listopadu, kada na poseban način štujemo Kraljicu Svete Krunice, našu Nebesku Majku, te se svakim zrcem sve više penjemo i približavamo nebeskoj Domovini, Gospodin je, u četvrtak 17. listopada, u 3,40 sati, pozvao k sebi svoju vjernu službenicu, našu dragu sestru Karmen.

Rođena je 13. srpnja 1932. godine u Donjem Vidovcu, Međimurje, u kršćanskoj obitelji Đure Kopasića i majke Ane rođ. Zvonar. Na krštenju dobila je ime Ana. Roditelji su od Boga primili desetero djece, šest kćeri i četiri sina. Kada je Ana imala pet godina, obitelj se preselila u Slavoniju, u selo Tenjski Antunovac kod Osijeka. U Tenjskom Antunovcu pohađala je Ana osnovnu školu. Bila je dobra i marljiva učenica. Prvu sv. Pričest primila je u drugom razredu, a u šesnaestoj godini i svetu Potvrdu. Završivši osnovnu školu, u roditeljskom domu obavljala je sve domaćinske poslove. S petnaest godina zaposlila se u tvornici trikotaže u Osijeku. Tu je naučila plesti na stroju za pletenje. Nedugo poslije toga i roditelji su se preselili u Osijek tako da je Ana opet živjela sa svojom obitelji.

Od mladosti odgajana je u kršćanskom duhu. U kući se svaki dan zajednički glasno molilo svetu krunicu, a često su se čitala pobožna i poučna štiva. Sve je ovo doprinosilo i Aninoj osobnoj izgradnji, njezinu odgoju za ljubav prema Bogu. U Osijeku često je išla na svetu misu u Tvrđu, gdje su djelovale naše sestre. Ona ih je rado promatrala. Pratila je njihovo vladanje u crkvi, na ulici i posvuda. Promatrajući njih, i ona je poželjela postati časna sestra. Započela je u crkvi pjevati. Koristila je svaku priliku da bude u blizini časnih sestara. Godine 1945. njezina starija sestra,

sada pokojna sestra Olga, ušla je u đakovački samostan. Ana ju je često pohađala i zapazila kako je uvijek vesela i sretna. I sama je shvatila da pravo veselje i sreću može pronaći jedino u Bogu. Čvrsto je odlučila da će i ona poći u samostan. To je i ostvarila u osamnaestoj godini života, kad se pridružila zajednici Milosrdnih sestara sv. Križa u Đakovu. Iz ove obitelji izraslo je još jedno redovničko zvanje: uz s. Olgu i s. Asumpta – Družbe Marijinih sestara.

Kao kandidatice Ana je završila domaćinsku školu. Nakon tri godine započela je bližu formaciju u postulatu. Na početku novicijata dobila je redovničko ime sestra Karmen. Nakon Prvih sv. zavjeta, 1955. godine, prvo joj je radno mjesto bilo u Ilači. Godinu dana radila je u kuhinji, zatim je u Slavonskom Brodu tri godine obavljala kućne poslove i šivala jorgane. Pošla je zatim u Vinkovce i četiri je godine bila u župnoj crkvi sakristanka. Tih je godina na župama, gdje je trebalo voditi crkveno pjevanje, bila velika potreba za organisticama. Budući da je Gospodin sestru Karmen obdario lijepim glasom i izvrsnim sluhom, započela je kod sestre Klementine Franc izobrazbu u sviranju harmonija. Kasnije je tu izobrazbu nastavila u samostanu u Đakovu. Nakon primljene poduke u sviranju i za vođenje crkvenoga zbora, sestra Karmen po raznim je župama tijekom punih 25 godina vršila dužnost organistice. U ulozi voditeljice crkvenoga pjevanja od 1964. godine pa do 2011. godine prošla je mnoge župe: Suhopolje, Prizren na Kosovu, Vinkovci/Franjevački samostan, Čepin, Rijeka/Sušak, Rijeka/Kozala, Lipik, Krapina/Franjevački samostan, kasnije i Župa. U Zagrebu, na Vrhovcu, u samostanskoj kapeli, djelovala je u više navrata. S Vrhovca je 1992. godine pošla u Krapinu. Stanovala je u našoj kući. Pet godina vodila je crkveno pjevanje u Franjevačkom samostanu, a nakon toga šest je godina svirala u župnoj crkvi. Zatim se ponovo vraća u Zagreb gdje je tri godine svirala u samostanskoj kapeli na Vrhovcu, a uz to je pomagala i u glačاونici rublja. Put ju je dalje vodio u Vinkovce, u župnu crkvu, gdje je godinu dana vodila brigu za crkveno pjevanje. Godine 2001. dolazi u Đakovo. U provincijalnoj kući tri godine vrši službu sakristanke u samostanskoj crkvi Presv. Srca Isusova. Zatim je u Provincijalnoj kući preuzela službu vratarice, koju je savjesno obavljala punih osam godina. Uz dužnost vratarice, rado je nedjeljom odlazila svirati u Vladislavce. Od 2011. godine obavljala je dužnost u sestarskoj blagovaonici godinu dana. Iako je bila oštećena zdravlja, nije izgubila volju za pjevanje i za glazbu. Odlazila je svirati u Gorjane i u Tomašance. Kada joj se zdravstveno stanje znatno pogoršalo, prešla je, 2016. godine, na bolesničko odjeljenje, u Dom sv. Josipa u Đakovu.

Tijekom posljednjih godina svojega zemaljskog života, zbog bolesti, puno je trpjela. Nije više mogla vršiti orguljašku službu, kao ni ostale poslove koje je voljela. Stoga je u tišini i molitvi provodila i posvećivala svoje dane, strpljivo noseći križ bolesti i nemoći.

Sestru Karmen poznavali smo kao susretljivu, dragu i vedru osobu, unatoč bolestima koje je strpljivo nosila. Rado je razgovarala i zanimala se za svoje sestre, kao i za vanjske suradnike. Njezina finoća i uljudnost ostavile su lijep spomen na njezino djelovanje.

Sestra Karmen veći je dio svojega redovničkog života u raznim mjestima zauzeto djelovala kao organistica i voditeljica crkvenoga zbora. U mnogim crkvama svojim je lijepim glasom, a i dobrim sviranjem, slavila Gospodina. Vjerujemo da je sada u društvu nebesnika i da zajedno s njima hvali i slavi svojega Zaručnika.

Hvala ti, draga sestro Karmen, za tvoju spremnost na služenje, vjernost i ustrajnost u redovničkom životu. Izmoli i nama milost ustrajnosti do smrti.

Počivala u miru Božjem!

s. Paskala Križan

Sestra TAVILINA (Marija) ŽUMAN

Rođena:	13. kolovoza 1930.
Prvi zavjeti:	20. travnja 1950.
Umrla:	23. prosinca 2019.

Kada su crkvena zvana u podne 23. prosinca javljala radosnu vijest Marijina navještenja, Gospodin je k sebi pozvao našu dragu sestru Tavinu.

Sestra Tavinina rođena je 13. kolovoza 1930. godine u Šafarskom (Slovenija), od oca Jozefa i majke Agneze rođ. Hrastić, kao treće od šesnaestero djece. Bilo ih je jedanaest sestara i petero braće. Krštena je sljedećega dana u župnoj crkvi i dobila ime Marija. Roditelji su bili praktični vjernici. Djecu su primali kao dar od Boga i odgajali su ih s ljubavlju, u vjerskom duhu, zajedno moleći jutarnju i večernju molitvu. Tata im je bio orguljaš u crkvi i djecu je vodio sa sobom na kor, tako da su već od rane dobi bili u Isusovoj blizini. Prvu sv. Pričest primila je u drugom razredu osnovne škole, a u trećem razredu sakrament svete Potvrde. Četiri razreda osnovne škole završila je u slovenskoj, a tri u mađarskoj školi. Baka, tatina mama, bila je voditeljica Trećega reda sv. Franje. Bila je pobožna i voljela je djecu. Znala ih je okupiti, osobito zimi, i pripovijedala im je o životu svete obitelji, kao i o životu svetaca te ih je poticala da ih i oni nasljeđuju. Baka joj je pripovijedala i o samostanskom životu. Bakina sestra i dvije njezine kćeri bile su redovnice, sestre uršulinke. Marija je molila baku da i nju povede u samostan, na što joj je rekla da mora navršiti barem petnaest godina. Kada je imala deset godina, umrla joj je baka. Bila je jako žalosna jer ju je voljela. Mislila je da je njezin odlazak u samostan sada nemoguć, kad bake više nema. Nikomu nije govorila o svojoj želi da pođe u samostan.

Brižni su roditelji, uz vjerski odgoj, svoju djecu odgajali tako da je svatko imao i svoju dužnost, koju je valjalo marljivo i dobro izvršavati.

Navršivši petnaest godina, Marija je doživjela jedan radosni susret. U posjet zavičaju stigla je tada postulantica, a sada već pokojna naša s. Kornelija. Kada ju je Marija vidjela, ponovno se u njoj probudila želja za samostanom. Priopćila je to roditeljima i, na njezinu veliku radost, roditelji se nisu tomu protivili. Napisala je molbu na samostan u Đakovu da je prime, ali je, nažalost, bila odbijena jer je bila bolesna. Kada se oporavila, dobila je potvrđan odgovor da može doći u samostan. Bila je presretna. U samostanu se lijepo snašla, iako joj je nedostajala obitelj. Posebice je bila vezana za najmlađega brata. Bilo joj je teško što nije dobro znala hrvatski jezik, jer je pohađala slovensku i mađarsku školu.

U kandidaturi je bila u Zagrebu, na Vrhovcu, gdje je boravila godinu dana, a onda je započela postulatsku pripravu za redovnički život, koja je trajala šest mjeseci. U novicijatu je dobila ime sestra Tavinina i nastojala se što bolje pripremiti za Prve svete zavjete. Na svoju veliku radost, položila ih je 20. travnja 1950. godine.

Već drugoga dana pošla je na filijalu u Vrbanju. Tu se osjećala kao doma jer je kod kuće naučila sve kućanske poslove i ništa joj nije bilo nepoznato ni teško. U Vrbanji je ostala sedam mjeseci, a onda se vratila u Đakovo, gdje je završila osnovnu školu. Nakon toga pošla je u Biskupski dvor i tamo je jednu godinu obavljala kućanske poslove. Iz Đakova je premještena u Zagreb, na Rebro, gdje se osposobila za rad instrumentarke u operacijskoj sali na neurokirurgiji. Potom je jednu godinu bila u Skopju, u Vojnoj bolnici, kao pomoćnica. Iz Skopja premještena je u Pakrac i tamo je kao instrumentarka radila u operaciji šest godina. Zbog teških političkih prilika, 1961. godine sestre su dobile otkaz i morale su napusti rad u toj bolnici.

Sestra Tavinina razboljela se, imala je kronični bronhitis. Došla je u Đakovo u provincijalnu kuću i liječila se dvije godine. Kada se opravila, poslana je u Zagreb gdje je godinu dana radila u Željezničkoj ambulanti kao laborantica. Zatim je premještena na Jordanovac, gdje je ostala pune 24 godine, kao laborantica, sve do mirovine 1987. godine.

Nakon umirovljenja ostala je u zajednici na Rebru i s ljubavlju je pet godina kuhala za sestre. I dalje je ostala u Zagrebu, ali je premještena u Marijin dom na Vrhovec, gdje je strpljivo i brižno dvanaest godina dvorila svoje bolesne susestre. Potom je pošla u Lipik i tamo je jednu godinu kuhala za sestre. Iz Lipika se vratila u Zagreb, u Marijin dom, gdje je bila na liječenju i vršila male službe. Kada joj se zdravlje još više pogoršalo, premještena je u Đakovo, u Dom sv. Josipa, 2013. godine, gdje je strpljivo podnosila svoje boli i svoju nemoć.

Sestra Tavinina potječe iz obitelji koja je brojna duhovim zvanjima. Za njom su u naš samostan pošle još njezine dvije sestre, to su naša sestra Amelija, i sada već pokojna sestra Agneska, koja je u travnju ove godine preminula.

Gospodin je našu sestru Tavinu vodio na razna mjesta i vršila je mnoge dužnosti, uvijek savjesno i vjerno. U zajednici je bila tiha i dobronamjerna sestra. Voljela je svoje rođene sestre, kao i svoje susestre u zajednicama gdje je po poslušnosti boravila. U susretu s ljudima bila je fina i taktična. Savjesno i točno vršila je svaku svoju dužnost tako da su i njezini pretpostavljeni u vanjskim ustanovama, kao i sestre poglavarice u samostanu, imali u nju veliko povjerenje.

Draga naša sestro Tavinu, zahvalne smo Gospodinu što si bila naša sestra i što si nam do kraja svojega zemaljskog putovanja pokazala kako je dobro i lijepo biti ustrajna na putu nasljedovanja Krista. Čvrsto vjerujemo da ćeš, skupa sa svojim Zaručnikom, u društvu nebesnika, vječno slaviti tajnu utjelovljenja i spasenja. Nemoj nas zaboraviti u svojim molitvama. Počivaj u miru Božjem!

s. Paskala Križan